

Toeristische Route

Wenen <> Boedapest

Toeristische route Oostenrijk

 30 Knoten: Steinhäusl.	1	21 Boedapest.	1
	21		

Route Boedapest de 21 volgen tot KNP Vösendorf

Vanaf KNP Vösendorf de 23 volgen tot KNP Wien / Prater

Vanaf KNP Wien / Prater de 4 volgen naar de Hongaarse Grens

Wienerwald

- Het Wienerwald is het recreatiegebied bij uitstek van de Weners, die er gedurende de weekeinden bij duizenden heen trekken en er toch nog in alle rust kunnen genieten van de natuur.
- Inderdaad, in alle rust, want het gebied is groot genoeg (500 km²) om elke bezoeker uit de Metropool een rustige wandeling te bieden.
- Er zijn ook toeristen die voor een verblijf in het Wienerwald kiezen en van daaruit de stad bezoeken.
- Het bosgebied wordt begrensd door de rivieren Donau en Triesting; het vormt de meest noordelijke uitloper van de Alpen, waarvan de toppen nog een hoogte van ongeveer 900 m halen.
- De hoogste top is de 893 m hoge Schöpfl.
- Het noordelijke deel bestaat uit zandsteen, het zuidoostelijk deel uit kalk en dolomiet.
- Aan de oostrand van het Wienerwald, op de overgang naar het lage en vlakke Wiener Becken, liggen de zogenaamde Thermenalpen, waar talrijke warmwaterbronnen opborrelen en waar de grond uitermate geschikt is voor de wijnbouw.
- Een Heuriger (wijnbouwer) nodigt u hier met kransen en bossen dennentakken uit om bij hem de wijn te komen drinken.
- De gezellige dorpen ten zuiden van Wenen waren reeds vroeg als zomerverblijfplaats ontdekt.
- Zo hebben Beethoven, Schubert en Mozart meerdere malen Mödling, Baden of Hinterbrühl bezocht.

Wenen Een oude stijlvolle stad.

- Het is beslist niet moeilijk om de hoofdstad van Oostenrijk een beetje te leren kennen.
- De belangrijkste bezienswaardigheden liggen er vrij dicht bij elkaar en als dat niet het geval is, bestaat er altijd wel gelegenheid per metro, tram of bus vlak voor of in ieder geval in de buurt van de deur te worden afgezet.
- Bovendien zijn de taxistandplaatsen in Wenen niet te tellen.
- De meeste voor de toerist interessante zaken bevinden zich, zoals gezegd, dicht bij elkaar en wel in het 1ste Bezirk, één van de 23 wijken waarin Wenen is opgedeeld.
- En nu we toch in de cijfers en feiten zitten: Wenen is behalve hoofdstad ook het 9de Bundesland van Oostenrijk.
- De stad telt ruim 1,5 miljoen inwoners, die, als ze allemaal aanwezig zijn, verspreid zijn over een oppervlakte van 415 km².
- Het hoogste punt van het stadsgebied is de Hermannskogel van 542 m terwijl het stadscentrum zich 171 m boven het zeeniveau bevindt.
- De oude stijlvolle stad, die bijzonder in trek is voor het houden van congressen, is de zetel van enkele belangrijke VN-afdelingen.

15 Alland

21

- **Alland** (op 4 km) wordt bezocht om zijn druipsteengrotten, waar doorheen rondleidingen worden gehouden die een half uurtje in beslag nemen.
- De plaatselijke Pfarrkirche zum hl. Georg is niet onaardig.

Het Wienerwald

- Het Wienerwald is een dicht bebost gebied dat zich uitstrekt over de Oostenrijkse deelstaten Niederösterreich (Neder-Oostenrijk) en Wenen.
- Het wordt gevormd door een noordoostelijke uitloper van de Alpen.
- Voor vele Weners is het hun favoriete plek om zich te ontspannen.

Ligging

- Het 105.645 hectare grote gebied heeft het karakter van een middelgebergte, met een hoogte tussen 300 en ongeveer 900 meter.
- Het gebied bevindt zich in het oostelijk deel van Niederösterreich.
- In 2005 werd het Wienerwald een erkend UNESCO biosfeerreservaat, bovendien bevinden de natuurparken (geordend van noord naar zuid) Eichenhain, Sandsteinwienerwald, Sparbach en Föhrenberge zich in het Wienerwald.

Landschap

- Met 893 m is de Schöpfl de hoogste top van het Wienerwald.
- In de nabijheid hiervan bevindt zich de Mitterschöpfl (882 m) waarop zich het Leopold Figl-Observatorium bevindt van de Universiteit Wenen.
- Vanop de Schöpfl reikt de blik vaak tot aan de 2000'ers van de Kalkalpen gelegen in Stiermarken en Neder-Oostenrijk.
- Andere toppen zijn de Hohe Lindkogel (834 m), de Gföhlberg (885 m) en de tot de noordelijke kalkalpen behorende Peilstein (716 m) met zijn markante klimwand.
- De hoogste berg op Weens grondgebied is de Hermannsberg (ook Hermannskogel) met 542 m.
- Een andere markante berg is de Dreimarkstein, die met zijn 454 m de grens vormt tussen de Weense districten Hernals en Döbling en de gemeente Weidling in Neder-Oostenrijk.
- Om de verschillende dalen met elkaar te verbinden bevinden zich er enkele, weliswaar vrij lage, paswegen zoals de Gerichtsberg, de Kleine Semmering, de Hafnerberg en de Hengstl.
- In het Wienerwald bevinden zich ook enkele grotten, bijvoorbeeld de Dreidärrischenhöhle in Gaaden, de Arnsteinhöhle bij Maria Raisenmarkt, en de Allander Tropfsteinhöhle.
- De Leopoldsberg en Kahlenberg bieden een prachtig uitzicht op de stad Wenen.

Klimaat

- Het klimaat in het Wienerwald wordt voornamelijk bepaald door de atlantische invloed. In het bergachtige zuiden heerst ten dele een alpien klimaat.
- In het noordelijke Wienerwald vormt zich een klimaatscheiding.
- Aan de noordwestelijke rand regenen de uit het westen komende regenwolken uit.
- Tevens komt er vaker nevel en mist voor wat vaak tot slechte verkeerscondities leidt op bepaalde plaatsen van de Weense buitenring.

17 Mayerling

21

Mayerling

- Gelegen in het dal van de Schwechat, aan weg 305 naar Baden, is bekend geworden door de tragedie die zich hier in 1889 afspeelde en waarbij aartshertog Rudolf en zijn vriendin Mary Vetsera het leven lieten.
- Waarschijnlijk pleegden de geliefden zelfmoord, maar helemaal zal het mysterie wel nooit worden opgelost.
- Thans is het voormalige jachtslot een karmelietessenklooster.
- Alleen de kerk is onder leiding te bezichtigen.
- Hier woonden keizer Franz Joseph en keizerin Elisabeth op 30 januari 1890, één jaar na het drama, de plechtige mis bij.
- Ze brachten enkele dagen in het klooster door, waar ze hun privé-vertrekken hadden.
- Van Mayerling loopt een weggetje naar Rasenmarkt (371 m).
- Vanuit dit dorpje kunt u een wandeling maken naar de 718 meter hoge Peilstein.
- Verderop in het dal van de Schwechat (Helenental) bereikt u de Krainerhütte, een restaurant dat vaak als beginpunt dient voor de zondagse wandeling van de Wener.
- Een gemarkeerde wandeling gaat naar de Hoher Lindkogel (847 m).
- Net voor Baden ziet u tenslotte links de ruïne Rauhenstein en rechts de ruïne Rauhenneck, beide uit de 12de eeuw stammend.

23 Heiligenkreutz

21

Heiligenkreutz

- Wat verder op de route, is bekend om zijn cisterciënzer klooster, het oudste van Oostenrijk.
- De kloosterkerk heeft een romaans schip uit 1135-1187 met gebrandschilderde ramen van omstreeks 1300.
- De prachtige koorbanken zijn van Giovanni Giuliani (1707), de altaar schilderijen van Michael Rottmayr en Martino Altomonte.
- De kloostergang, met meer dan driehonderd rood marmeren zuiltjes, is romaans/gotisch van stijl (1215-1240).
- Het vroeg gotische Brunnenhaus (13de eeuw), de kapittelzaal, het museum en de bibliotheek met waardevolle handschriften uit de 11de – 13de eeuw zijn zeker ook het bekijken waard.

26 Baden / Hinterbrull

21

Baden ± 28.000 inwoners

- Een deftig mondain aandoend stadje, zeer bekend als bad- en congresplaats.
- Het ligt te midden van wijngaarden, dus ook hier kunt u 'zum Heurigen'.
- Aan de westzijde van Baden wordt het dal van de Schwechat overspannen door een groot viaduct waarover de waterleiding naar Wenen loopt.
- Hier dichtbij ligt het beroemde openlucht-thermaalstrandbad, dat aan 10.000 bezoekers plaats biedt.
- Het is geopend van begin mei tot laat inde herfst; er zijn verscheidene bassins, waarvan twee met thermaalwater van 33 ° C; springtoren, café-restaurant, tafeltennis, verhuur van ligstoelen.
- In Baden stroomt door vijftien bronnen water omhoog, waarvan de temperatuur ongeveer 36 ° C is.
- Zij leveren dagelijks 6,5 miljoen liter zwavelhoudend water (officiële naam: Muriatisch sulfatische zwavelthermen), dat vooral genezend werkt bij reumatische aandoeningen.
- Van de geneeskracht der bronnen werd al door de Romeinen geprofiteerd (Römerquelle in het Kurpark).

32 Giesbühl / Helental

21

"Na deze uitrit krijgt u links een schitterend uitzicht over Wenen"

Helental

- Van Mödling naar Baden is het 12 km over een drukke route aan de rand van het Wienerwald.
- De omweg via Heiligenkreuz bedraagt 40 km, maar loont zeker de moeite.
- De eerste plaats die u tegenkomt is **Hinterbrühl** (250 m; 4500 inwoners), een villavorstad van Wenen, waarvan de dorpskern nog een biedermeier karakter heeft.
- Zo was het al toen Schubert hier zijn lied 'Am Brunnen vor dem Tore' deed ontstaan, een compositie die betrekking heeft op de Höldrichsmühle, een Gasthof waar Schubert vaak heen wandelde.
- Een boottocht kunt u maken in de Seegrotte van Hinterbrühl.
- Dit grootste ondergrondse meer van Europa (6200 m²) werd in 1944 leeggepompt en ingericht als vliegtuigfabriek.
- Bijzonder interessant, al ligt het buiten het toeristisch vlak, is een bezoek aan het even buiten de plaats gelegen S.O.S. kinderdorp, waarin ouderloze of door de ouders verlaten kinderen wonen.
- Ze groeien er op in 'gezinnen' bestaande uit een moeder en een zevental lotgenootjes van
- verschillende leeftijden.
- Elke week is één van de huizen voor een bezoek opengesteld.

Wenen (hoofdstad en omgeving): ± 1.562.500 inwoners

- Graz: ± 226.000 inwoners
- Linz: ± 186.300 inwoners
- Salzburg: ± 144.800 inwoners
- Innsbruck: ± 113.800 inwoners
- Klagenfurt: ± 90.300 inwoners

Wenen De sfeer van vroeger.

- Van het grote aantal inwoners zult u weinig merken.
- Torenflats staan erin Wenen , zeker in het gebied waar de toerist pleegt te komen, nauwelijks of helemaal niet en ook het verkeer gedraagt zich er bepaald niet zoals in Parijs of Londen.
- Het jachtige van die westerse wereldsteden treft u misschien alleen aan bij groepen toeristen die in ijltempo zoveel mogelijk van het Weense stadsschoon willen snoepen.
- Want dat bezit de Oostenrijkse hoofdstad in hoge mate.
- Majestueuze paleizen, schitterende beeldengroepen en weelderige tuinen Wenen is er vol van.
- Ze zorgen voor een sfeer die je niet verwacht in een wereldstad van deze tijd.
- Het lijkt heimwee, verlangen naar vroeger tijden vol keizerlijke pracht en praal, met pompeuze opera-uitvoeringen en vrolijke operettes, naar muziek van Strauss en al die andere componisten die hier eens leefden, werkten en stierven.
- Maar als je met de Weners in gesprek raakt, blijkt al gauw dat slechts een enkeling die tijd terug zou willen.
- Men is blij met het verleden en denkt er glimlachend aan; maar terug, néé...
- Vooral in de parken waar de oude keizersstad zo ruim mee is bedeed, heerst die sfeer van vroeger.
- Gaat u eens een tijdje op één van die oude ijzeren stoeltjes zitten die in lange rijen staan opgesteld en laat ze aan u voorbijtrekken de Weners... inwoners van het grootste dorp van Europa.
- Want dat Wenen eigenlijk nooit een wereldstad als Londen of Parijs is geworden, wordt het duidelijkst in één van die groene rustplaatsen in het centrum.
- Het is er ondanks de vele bezoekers haast onwezenlijk stil en iedereen schijnt iedereen te kennen.

Het ongrijpbare Wenen

- Ook in zo'n echt Weens koffiehuis waar u de krant op een stok krijgt aangeboden of bij de Heurigen, die wonderlijke combinatie van wijn, muziek en gesprek, of in een Fiaker met een haast onverstaanbare koetsier op de bok vindt u het onbegrijpelijke, ongrijpbare Wenen.
- Die moderne, maar tegelijkertijd zo ouderwetse stad die behalve bezocht vooral beleefd wil worden.
- Ja, vooral beleven moet u deze Donaustad.
- Want wanneer we zeggen dat er in Wenen paardenkoetsjes rondrijden, dat er schitterende barokke paleizen staan, dat de Ring met z'n kolossale gebouwen iets unieks is, dat de Stephansdom tot de prachtigste kerken behoort die we ooit gezien hebben en dat Schönbrunn er nauwelijks vooronder doet, datje er heerlijk wijn kunt drinken en de kunst er meteen grote K geschreven staat, dan hebben we eigenlijk maar een droge opsomming gegeven die met andere namen ook voor een heleboel andere steden zou kunnen gelden.

 38 Knoten: Vösendorf	 21	 23 Wenen sud ring naar Boedapest	 21
	 23	Via het Prater naar de Grens	

Route Boedapest	
Vanaf KNP Vösendorf de 23 volgen tot KNP Wien / Prater	
Hier richting Vliegveld Schwechat de 4 volgen richting Boedapest	
Vanaf de grens met Hongarije de M1 richting Boedapest volgen	

 0/10 Knoten: Prater	 4	 4 richting Schwechat vliegveld volgen	 4
	 23	Via het Prater naar de Grens	

Wenen Prater.

- Dit beroemde Weense park, dat zich over een lengte van ongeveer vijf kilometer uitstrekt vanaf de Praterstern tot de Praterspitz (haven van Wenen), ligt tussen de Donau en het Donaukanaal.
- Het park werd door keizer Josef II in 1767 voor het publiek opengesteld.
- Komende van de Praterstern ziet u direct links van de Hauptallee, aan de voet van het Riesenrad, het Volks- of Wurstelprater, een permanente kermis die langzaam groeide uit de vele cafés en amusementsgelegenheden die hier na 1776 verrezen.
- Het fameuze Riesenrad, in 1897 door een Engelse firma gebouwd, voert u mee tot 65 m hoogte, alwaar het uitzicht natuurlijk heel fraai is.
- Vlakbij het Riesenrad vindt u het planetarium annex Pratermuseum, waarin de geschiedenis van het park wordt belicht (57a).
- Verderop links is een deel van het park opgeofferd aan de handel; daar verrezen namelijk enorme jaarbeursgebouwen, waar de voor- en najaarsbeurs en vele andere tentoonstellingen worden gehouden.
- Na de oorlog is de aantrekkingskracht van het Prater op de Weners sterk afgenomen.
- Vele toeristen komen er nog wel een kijkje nemen; het hoort nu eenmaal zo echt bij het Wenen van vroeger, maar ze zullen misschien wel wat teleurgesteld zijn, want veel meer dan een uitgestrekt stadspark met een grote kermis is het eigenlijk niet.
- De laatste jaren is het accent steeds meer komen te liggen op het avond- en nachtvertier; met name het 'pikante' aanbod wordt steeds groter (shows, sex-bioscopen etc.)

 Knoten: Schwechat Vliegveld.

4

**Richting Boedapest
Volgen**

4

Luchthaven Vienna Schwechat

- Behoort tot de grootste luchthavens in Oostenrijk. 18 km vanaf de luchthaven ligt Wenen.
- Vienna Schwechat is een geliefde bestemming voor het bezoeken van bezienswaardigheden.
- De luchthaven Vienna Schwechat wordt door luchtvaartmaatschappijen aangeduid met de code VIE.
- Er zijn drie terminals voor passagiers op de luchthaven Vienna Schwechat - zorg er dus voor dat u weet waar u in moet checken.
- Goedkope luchtvaartmaatschappijen gebruiken deze luchthaven voor binnenlandse, internationale en transcontinentale vluchten.
- Air Berlin en SkyEurope hebben een hub op de luchthaven Vienna Schwechat.
- U kunt ook naar VIE reizen met de luchtvaartmaatschappijen Aer Lingus, Air Transat, Baboo, Brussels Airlines, clickair, Condor, easyJet en anderen.

35 Brück an der Leitha

Bruck an der Leitha ± 7000 inwoners

- Bruck ligt op de noordelijke oever van de Leitha, die hier de grens vormt tussen Niederösterreich en het Burgenland.
- Binnen de nog gedeeltelijk aanwezige middeleeuwse verdedigingswerken bevinden zich vele mooie oude huizen, een pestzuil uit 1693, de Florianibrunnen en de Mariensäule.
- De Pfarrkirche aan de Hauptplatz is rond 1700 gebouwd door Heinrich Hoffmann.
- In de op dit plein uitkomende verkeersvrije Kirchengasse is het gezellig winkelen.
- Iets buiten Bruck ligt het slot Prugg, dat in het begin van de 18de eeuw door Lukas von Hildebrandt in barokstijl werd omgebouwd, doch in de 19de eeuw weer werd gewijzigd.
- Rondom het kasteel ligt een prachtige Engelse tuin, in 1829 aangelegd door Christoph Lübeck.

 38 Knoten: Brück Neudorf.		Richting Boedapest Volgen Burgenland uitrit Neusiedl See	
--	---	---	---

Marchfeld, Donauland en Burgenland

- Dit zevende en tevens laatste gebied dat wij beschrijven bestaat uit het Marchfeld, het stroomgebied van de Donau ten oosten van Wenen (beide behoren tot het Bundesland Niederösterreich) en het Burgenland.
- Het Marchfeld of wel 'de korenschuur van Oostenrijk' is een vruchtbare vlakte tussen Wenen en de rivieren Donau en March; deze March vormt tevens de grens met Tsjechie en Slowakije.
- Door de vlakke bodemgesteldheid is het verklaarbaar dat het Marchfeld verscheidene malen het toneel van veldslagen is geweest, o.a. in 1809, toen Napoleon er strijd leverde (zie in het museum Deutsch-Wagram).
- Na de Tweede Wereldoorlog werd het noordelijk deel van het Marchfeld zeer belangrijk voor de Oostenrijkse economie en wel door de intensieve winning van aardolie en aardgas. Toeristisch gezien is deze streek vooral interessant door de landelijke dorpjes en stadjes en de mogelijkheden tot het maken van fietstochten (volop fietsverhuur).
- Het eveneens vlakke Donauland wordt in het zuiden voor een deel door het Leithagebirge afgesloten van het Burgenland.
- In Petronell is een groot gedeelte van de Romeinse stad Carnuntum blootgelegd.
- Nog niet zo heel lang geleden was het Burgenland het westelijkste deel van Hongarije.
- Nu, een zeventigtal jaren later, is het de oostelijkste uithoek van Oostenrijk.
- En zo is het 2000 jaar lang gegaan.
- Het Burgenland - dat die naam overigens pas ruim een halve eeuw draagt - is eigenlijk altijd een beetje tussen wal en schip gevallen.
- Steeds weer waren er belangstellenden voor dit grensgebied, dat door dat voortdurende wisselen van baas eigenlijk nooit tot volle ontplooiing kwam. Goten, Longobarden, Awaren en later Duitse, Hongaarse en Oostenrijkse keizers streden beurtelings om het bezit van dit gebied.
- Sinds 1921 behoort het definitief aan Oostenrijk.

Neusiedler See

- Oostenrijks grootste meer en het enige steppenmeer in West- en Midden-Europa.
- Het heeft een oppervlakte van 320 km² (breedte 7-15 km, lengte 36 km) en is voorzien van een brede rietgordel.
- Plaatsjes als Mörbisch en Rust liggen dan ook eigenlijk niet aan het meer.
- Een dam van enkele kilometers lengte verbindt deze plaatsen met de eigenlijke badplaatsen, die als het ware op het water zijn gebouwd.
- Podersdorf is de enige plaats die werkelijk aan het meer ligt.
- De diepte van het meer is gering, zij varieert van 1 tot 2 meter; in de periode 1865-1870 stond het zelfs totaal droog.
- Het water is brak, aangezien het meer geen noemenswaardige toe- en afvoerstromen heeft.
- In warme, droge zomers slinkt de watermassa aanzienlijk, waarbij de watertemperatuur kan oplopen tot 30 graden; 's winters is de plas bevroren en doet men er aan schaatsen en ijszeilen.
- De grote watervlakte is steeds het domein geweest van duizenden vogels; nu gaat dat meer op voor de minstens zo talrijke watersportliefhebbers, die op zomerse dagen bijna geen plekje meer onbenut laten.
- Rondom het meer is een fietsroute uitgezet, die u individueel kunt volgen (routebeschrijving verkrijgbaar) of in groepsverband, in 2 dagen van elk 55 km vanuit Neusiedl.

Donau

- Waar in het landschap van de Baar de Brigach en de Breg samenstromen, ligt de plaats Donaueschingen (680-820 m: 10000 inwoners).
- En van die plaats af begint de Donau aan de weg van 2840 km tot aan de uitmonding in de zee. `Brigach und Breg bringen die Donau zuweg', zo leren de Duitse leerlingen het op school.
- Maar toch is in het slotpark van Donaueschingen ook een Romantische vijver gemaakt, waar, tussen de muntjes die de toeristen er ingeworpen hebben, het water omhoog borrelt en in een stroompje wordt weggevoerd: de Donauquelle, ofwel de bron van de Donau.

Hongarije Administratieve indeling.

- Hongarije is ingedeeld in 19 provincies (megyék), 128 districten en 3199 gemeenten.
- Ze worden bestuurd door gekozen raden; het dagelijks bestuur is in handen van uitvoerende comités.
- Daarnaast zijn er vijf stadsgewesten op het bestuurlijk niveau van de megyék. Boedapest met 22 megyék-raden en een centrale stadsraad neemt een aparte positie in.

Hongarije Algemeen

- **Hongarije** (officieel: Magyar Köztársaság, d.i. Hongaarse republiek), republiek in Midden-Europa, 93032 km², met (schatting 1995) 10161000 inwoners (109 inwoners per km²);
- Hoofdstad: **Boedapest**
- Munteenheid is de forint, onderverdeeld in 100 fillér.
- Nationale feestdag is 23 oktober, de dag waarop in 1956 de opstand begon en waarop in 1989 de republiek werd uitgeroepen.

Hongarije - Steden en dorpen.

- Net als elders in Zuid-, Midden- en West-Europa danken de oudste steden in Hongarije hun ontstaan aan militaire besognes van het Romeinse Imperium.
- De Romeinen, die in de laatste decennia voor het begin van onze jaartelling de Pannonische Laagvlakte in hun bezit namen, kozen de Donau als natuurlijke oostgrens. Vanaf de heuvels op de rechteroever konden zij hun rijk goed beschermen tegen aanvallen vanuit het oosten.
- De reeks grensvestingen aan de Donau vormde een onderdeel van de limes, een systeem van castella en vstra die met elkaar in verbinding stonden en aldus de eerste moderne defensielinie vormden.
- Waar de Romeinse legioenen en uit onderworpen volken gerecruteerde hulptroepen gezelschap kregen van burgers vond echte stadsvorming plaats, zoals in **Aquincum**.
- Deze combinatie van legerplaats en burgerstad, elk met eigen amfiteater en badgelegenheid, lag op de plaats van het latere Obuda.
- Aquincum groeide zo snel dat het provinciehoofdstad werd.
- De tweede grote nederzetting langs de rivier, **Intercisa**, groeide niet tot stad uit en raakte na het vertrek van de Romeinen in 406 snel in verval.

Taal

- Az idegenforgalom fejlődése magával hozta a szálláshelyek számának gyarapítását, a kényelmes es korszerű kempingek létesítését, a szállodák es fizetlívendéglátó helyek szaporítását.
- Dit ene zinnetje uit een kampeergids maakt voldoende duidelijk dat het Hongaars in geen enkel opzicht lijkt op de moderne talen die u op school heeft geleerd.
- Het lijkt in feite op haast geen enkele Europese taal.
- Alleen over het woord 'kempingek' hebt u misschien een vermoeden.
- Het betekent inderdaad 'campings' en net als in het Nederlands is het een leenwoord.
- Het Hongaars is, in tegenstelling tot vrijwel alle andere talen in ons werelddeel, geen Indogermaanse taal.
- Het behoort tot de Fins-Ugrische tak van de Uraltalen en is een maagdelijke taal, in de zin dat er geen enkele andere taal van afgeleid is.
- Het heeft echter wel zusters en nichten.
- Dat zijn het Fins, het Samisch (de taal van de Samen of Lappen) het Estisch, en verschillende talen die worden gesproken door minderheden in Rusland.
- De Hongaarse stammen maakten op hun eeuwen durende reis van de Oeral naar het westen kennis met stammen die een Iraanse of Turkse taal spraken.
- Van deze bureen hebben zij tientallen woorden overgenomen, vooral leenwoorden inzake akkerbouw, runderteelt, wijnbouw, huisvesting en sociaal verkeer - zaken die bij nomaden onbekend waren en waarvoor zij dus zelf geen woorden hadden.

Geografie van Hongarije

- Hongarije heeft een oppervlakte van 93,030km² en ligt in Centraal-Europa.
- Het land is ongeveer 250km lang van noord naar zuid en 524km van west naar oost.
- Het heeft een grens van 2258km lang.
- In het westen grenst het aan Oostenrijk, in het zuiden aan Servië, Kroatië en Slovenië, in het zuidoosten aan Roemenië, in het noordoosten aan Oekraïne en in het noorden aan Slowakije.
- Het landschap van Hongarije wordt gedomineerd door de vlaktes van het Karpatenbekken, dat wordt begrensd door de Karpaten en in het westen door de Alpen.
- In het noorden langs de grens met Slowakije liggen heuvels en bergen die de aanzet vormen van de Karpaten.
- De hoogste berg van het land, de Kékes (1014 m.) ligt in het Mátragebergte, een van deze middelgebergten.
- Meer naar het oosten begint het Bükkgebergte.
- Samen heten ze het Noord-Hongaars middelgebergte.
- Het land wordt in tweeën gedeeld door de belangrijkste rivier, de Donau (Duna, 417 km in Hongarije).
- Andere grote rivieren zijn de Tisza (584 km), die eveneens van noord naar zuid loopt, en de Drau (Dráva), de zuidwestelijke grensrivier.
- Het Balatonmeer, één van Europa's grootste meren (596 km²), deelt West-Hongarije in tweeën.

 166 Knoten: Level	1 15	M15 naar Bratislava	1
--	----------------------------	----------------------------	--------------

Mosonmagyaróvár ± 30.000 inwoners

- Veel lange plaatsnamen ontstonden door de samenvoeging van twee of meer gemeenten.
- Dat geldt voor Buda + Pest, maar bijvoorbeeld ook voor de naam die werd gevormd door samentrekking van Moson (Duits: Wieselburg) en Magyar-ó-vár (Ungarisch Altenburg).
- Het stadje is voor de meesten een doorreisgebied.
- Wie vanuit Bratislava komt, merkt echter dat Mosonmagyaróvár een aardig plaatsje is met een oud centrum waar de Lajta (Leitha) uitmondt in wat vroeger de Donau was en nu niet meer is dan een smalle arm (Mosoni Duna) die verderop bij de hoofdstroom terugkeert.
- Op een eilandje in de Lajta staat een vierhoekig, 13de eeuwse kasteel met aanbouwsels uit de renaissanceperiode.
- In enkele straten ziet u oude herenhuizen, meestal vertegenwoordigers van de barok, zoals het zoutdepot aan het 48-as tér, en het hotel 'Fekete Sas' op nr. 55.
- Op nr. 135 staat het streekmuseum (Hansági muzeum), dat onder andere ruimte besteedt aan een slachting in de stad tijdens de gebeurtenissen van 1956.

K 129 Győr Noord

Győr

- Toen de nood het hoogst was en het grootste deel van Hongarije in Turkse handen viel, bleef de burcht van Győr over als laatste grote bolwerk in het smalle strookje land dat nog onder Habsburgs bestuur stond.
- Men sprak toen niet van Győr, maar van Raab, de Duitse naam voor de stad en de rivier die zich hier bij de (Mosoni) Donau voegt.
- Op de heuvel bij de samenvloeiing bouwden de Kelten hun nederzetting Arrabona, die onder de Romeinen uitgroeide tot een flinke vesting.
- Avaren en Franken bewoonden het vervallen stadje vervolgens tot de Hongaren er bezit van namen.
- In de Late Middeleeuwen zetelden in Raab bisschoppen met een flinke dosis politieke macht.
- In de schaduw van het versterkte bisschoppelijk paleis groeide een stad met koninklijke privileges.
- Toch is er uit die tijd niet veel meer over.
- Győr is een barok-en renaissancestad. Mongoolse horden, Turkse belegeraars en een grote brand in 1566 dwongen tot bijna volledige herbouw, met name van het deel onderaan de vestingheuvel.
- Oostenrijkers namen op vreedzamere wijze bezit van Raab, dat zij gebruikten als overslagplaats voor vee en graan op weg naar Wenen.
- Raab heeft sindsdien nauwere contacten gehad met de Kaiserstadt dan met Boedapest.
- De eerste spoorlijn leidde in westelijke richting, niet naar de Hongaarse hoofdstad.
- Het moderne Győr is een industriestad met 127.000 inwoners.
- Het oude centrum ligt er vrijwel ongeschonden bij met als toeristische hoogtepunten de kapittelheuvel, de karmelietenkerk en het Széchenyi tér.
- Ook voor Győr geldt dat alle bezienswaardigheden - tenzij anders vermeld - op maandag gesloten zijn en op de overige dagen geopend van 10-18 uur.

107 Győr - Kelet

De naaste omgeving van Győr.

Gerecse

- Tussen de bovenloop van de Donau en het Transdanubisch Middelgebergte stroomt een onooglijk riviertje door een breukvlak in de aardkost.
- Deze Által-ér werd al in vroege tijden afgedamd, zodat kleine stuwmeertjes ontstonden waarin de vis voor het grijpen lag.
- Er zijn nog een paar van die meertjes over.
- Het grootste is het Öreg tó, waar aan de noordelijke oever het stadje Tata ligt.
- Vanuit dit leuke barokstadje kunnen wandelingen worden gemaakt door het weinig bezochte heuvelland Gerecse (maximaal 633 m).
- Het landschap langs de Donau wordt hier danig bedorven door de vele fabrieken aan de oever.

85 Komárom

Komárom ± 20.000 inwoners

- Sinds Hongarije afstand deed van Slowakije is Komárom een gedeelde stad.
- De wijken op de linkeroever van de Donau vormen nu het Slowaakse Komárno.
- Komárom heeft de nodige scheepvaart en industrie en is een belangrijke grensovergang voor weg- en spoorwegverkeer.
- Twee bruggen verbinden beide steden.
- Op beide oevers van de Donau (die hier gezelschap krijgt van de geheel op Slowaaks grondgebied stromende Vah) verrezen al vroeg vestingen.
- Onneembare vestingen: de burcht Újszöny weerstond zelfs een Oostenrijkse aanval in de woelige periode 1848-1849.
- De fortificatie Igmándi erőd biedt nu onderdak aan de collectie Romeinse reliëfs van het Klapka György-múzeum.
- Stroomafwaarts heerst de zware industrie: aluminiumfabrieken, olieraffinaderijen en andere milieuvervuilers ontsieren het uitzicht op de Donau en de uitlopers van het Gerecse-gebergte.

67 Tata

Tata ± 24.000 inwoners

- Tata, in de uitlopers van de Gerecse-heuvels, duikt in de kronieken op als de nederzetting Theodatum (gesticht door een Apulische graaf Adeodat in 994?) en onder de namen Totis, Dotis en Tóváros.
- Die laatste naam (Meerstad) ligt voor de hand: Tata ligt aan de oever van het Tatai tó of Öreg tó (Oude meer), dat maar gedeeltelijk op natuurlijke wijze ontstond.
- Het is een smeltwatermeer waar kleine beken uit het bergland samenkomen.
- De mens gebruikte die meertjes voor de visvangst en begon de waterloop te reguleren met sluizen.
- Negen molens, waarvan er nog enkele over zijn, benutten de waterkracht om het koren van de dorpen uit de omgeving te malen.
- De schilderachtige aanblik van het meer blijkt verraderlijk: het is te sterk vervuild om erin te baden.
- Zowel koning (later keizer) Zsigmond als de Esterházy's kozen Tata als verblijfplaats om de fraaie ligging aan de rand van de uitgestrekte jachtdomeinen.

Tata Keizers op de vlucht.

- Tot twee maal toe verschaftte het paleis van Esterházy onderdak aan een keizer die van huis en haard verdreven was.
- In 1809 zocht Franz I van Oostenrijk er zijn toevlucht toen Napoleon hem uit zijn geliefde Schönbrunn verdrong.
- De keizer voerde noodgedwongen vredesonderhandelingen vanuit zijn ballingschap in Tata.
- Franz I moest een vernederend verdrag slikken, dat hij hier op 14 oktober 1809 in het torenkamertje tekende.
- Oostenrijk werd gedwongen zijn havens in Istrië af te staan en verloor daarmee de vrije doortocht naar de Adriatische Zee.
- Na Waterloo werd dit verdrag ongedaan gemaakt.
- De tweede onvrijwillige gast, Karl I, kwam in 1921 vanuit zijn ballingschap in Zwitserland naar Hongarije in een vertwijfelde poging na zijn troonsafstand (drie jaar eerder) ten minste het koningschap over Hongarije te behouden.
- Twee pogingen mislukten, enerzijds door eigen onbekwaamheid, anderzijds door de aspiraties van admiraal Horthy.
- Buda bleef onbereikbaar voor de afgezette keizer.
- Hij trok zich terug in Tata, waar hij praktisch gesproken de gevangene van Horthy was.
- Na drie dagen stuurde Horthy de ex-keizer, wiens soldaten ontwapend en gevangen gezet waren, naar Tihany.
- Weer enkele dagen later verhuisde het keizerlijk paar naar Baja.
- Vandaar ging het met een Brits schip stroomafwaarts langs de Donau en over zee naar het eiland Madeira.
- Daar stierf op 1 april 1923 de gedesillusioneerde Karl I op 35-jarige leeftijd.
- Keizerin Zita stierf in 1989, bijna 97 jaar oud.

56 Tatabánya

Tatabánya ± 73.000 inwoners

- Groot en lelijk - met deze twee woorden kunnen we Tatabánya karakteriseren.
- De stad verschaft werk aan duizenden mijnwerkers (bánya = mijn) en industriearbeiders, maar geen plezier aan de reiziger.
- Boven het niet zo oude centrum en de aangrenzende grauwe flatstad Újváros (een typische naoorlogse, socialistische 'new town') hangen de walmen van bruinkool, cement en aluminium producerende industrieën.
- Wie hier toch verzeild raakt en geen belangstelling heeft voor het plaatselijke museum over de stad en industrie, kan een wandeling van circa drie kwartier maken naar de Szelim-grot (net voorbij de snelweg).
- Even voor de ingang staat de enorme, bronzen 'turul', de mythologische vogel uit de Ugrische godenverhalen die de Hongaren zou hebben geleid op hun tocht naar het westen.
- Het monument is opgericht ter herdenking aan een slag met Beierse troepen in 906.
- In de grot zijn prehistorische vondsten gedaan.

Budapest Stadsbeeld.

- De stadsdelen Boeda en Pest, met kleine middeleeuwse stadskern, zijn door zes bruggen (waaronder de beroemde Széchenyibrug) en twee spoorbruggen met elkaar verbonden.
- De ruim gebouwde stad werd in 1944–1945 en in 1956 zwaar beschadigd.
- De historische gebouwen zijn sindsdien zoveel mogelijk in de oorspronkelijke vorm hersteld.
- Het oudste kerkelijke bouwwerk is de Belvárosikerkerk, waarin bouwstijlen vanaf de 12de eeuw zijn verwerkt.
- Béla IV begon met de bouw van de Kronings- of Mátyáskerk (ca. 1260); later is deze kerk door koning Matthias in gotische stijl afgebouwd (ca. 1470).
- Zij heeft een tijd als moskee dienst gedaan en werd tussen 1873 en 1896 geheel gerestaureerd door F. Schulek; naast de kerk het neoromaanse zgn. Vissersbastion (1901–1902).
- Een herinnering aan de Turkse tijd is de graftombe van de Turkse derwisj en dichter Gül Baba (1545).
- Zeer fraai is de 18de eeuwse barokkerk gewijd aan St. Anna, gebouwd door K. Hamon.
- De 19de eeuwse St. Istvánkerk heeft een 96 m hoge koepel.
- Het koninklijk paleis (oorspronkelijk 13de eeuw, later versterkt en verfraaid, in de Turkse oorlogen en in de Tweede Wereldoorlog vernield maar nadien herbouwd) is ten tijde van Maria Theresia herbouwd door F.A. Hillebrandt en tussen 1894 en 1904 vergroot naar ontwerpen van M. Ybl; het herbergt thans de Nemzeti Galéria.
- Het parlamentsgebouw is neogotisch (1884–1904).
- Een van de eerste voorbeelden van moderne architectuur is de handelsschool (1910) van Béla Lajta.
- De invloed van het Bauhaus is te zien in enkele woonhuizen van Farkas Molnar; ook zijn er fraaie voorbeelden van Jugendstil.
- Op vele plaatsen is de stad grondig gemoderniseerd.

Boedapest Burchtheuvel, Koninklijk Paleis

- Het stadsdeel Boeda is heuvelachtig, terwijl Pest aan de overkant vlak is.
- Op een van de heuvels aan de Donau werd in de 13de eeuw een burcht gebouwd.
- Dat gebeurde na de invasie van de Mongolen die een groot deel van Hongarije verwoestten.
- Toen ze zich terugtrokken besloot koning Bela IV tot de bouw van een burcht met daaromheen een stad.
- Zware vestingwallen moesten de koning en de burgers beschermen tegen een nieuwe aanval van de Mongolen.
- Zeven eeuwen lang zou deze burcht het onderkomen zijn van het Hongaarse koningshuis.
- De burcht werd diverse keren zwaar beschadigd, waarna het iedere keer werd herbouwd en voorzien van nieuwe elementen.
- Aan het einde van de Tweede Wereldoorlog werd hier zwaar gevochten tussen de Duitsers en de oprukkende Russen.
- Daarbij werd het vestingcomplex opnieuw zwaar beschadigd.
- Huizen waren vernield en het koninklijk paleis was platgebrand.
- In de jaren daarna is het paleis gerestaureerd maar van het Koninklijke interieur was weinig over.
- Wel werden bij de renovatiewerkzaamheden onder het paleis de resten gevonden van eerdere burchten.
- In het gerestaureerde complex zijn enkele musea ondergebracht.
- De Nationale Galerie is ondergebracht in de hoofdvleugels van het voormalige slot (gebouwen B, C en D).
- In de prachtige zalen ziet u een compleet overzicht van Hongaarse kunst, van de stichting van de staat tot nu.
- Moderne kunst is te zien in het Ludwig Museum (gebouw A).
- In het Historisch Museum (gebouw E) zijn voorwerpen te zien die gevonden zijn bij archeologische opgravingen in Hongarije.
- Ook staat er gerestaureerde kunst uit het voormalige paleis tentoongesteld.
- De wijk rondom de burcht nodigt uit om uren in rond te slenteren.

Toeristische route Oostenrijk

- Smalle straatjes, middeleeuwse huizen, gezellige koffiehuisen en leuke souvenirwinkels.
- Onder de Burchtheuvel ligt een uitgebreid grottensysteem, waarvan u een deel kunt bezichtigen.
- Dat is alleen mogelijk onder begeleiding van een gids.